

MARTIN LUTHER KING-DAGEN

Inspirationsmaterial

Våld föder våld. Vad föder ickevåld?

Icke våld är ett sätt att övervinna våld och orättvisor utan att hamna spiraler av hämnd, hat och våld. Gång på gång används ickevåld med häpnadsväckande resultat: diktaturer faller, imperier viker undan och rasismen förlorar sin drivkraft. Men det krävs strategisk planering, mod och hårt och tålmodigt arbete.

Det var något som medborgarrättsrörelsen med Martin Luther King i spetsen fick erfa. Icke våld var inte den lätta vägen men den enda vägen. Kampen kom till den punkt då det inte längre var ett val mellan våld eller ickevåld; det var ett val mellan ickevåld eller icke-existens. Och genom det strategiska ickevåldet lyckades man bekämpa mycket av det förtryck som den afroamerikanska befolkningen levde under i 60-talets USA.

Icke våld är ett unikt vapen i historien, som skär utan att skada och stärker personen som använder det. Det är en strategisk metod som fortsätter att utvecklas och fortsätter att riva murar och förtryck.

Samtidigt är ickevåld också ett sätt att leva och något som påverkar de olika val vi gör i livet. Att ha ickevåld som ledstjärna innebär att vi aktivt kan verka för ett fredligare samhälle genom vårt agerande. Genom att välja hur vi är mot människor i vår närhet, vad vi handlar i butiken eller att säga ifrån när någon gör något orätt, kan vi göra som Gandhi: vara förändringen vi vill se i världen. I det här materialet finns några inspirerande exempel hur vanliga människor har valt att agera i sin vardag på ett fredligare och ickevåldsligare sätt genom att se sin medmänniska.

SAMTALA

- Vilken fråga brinner du för där det behövs förändring idag?
- Vad skulle du kunna göra för att påverka i rätt riktning?
- Vad kan du välja att förändra eller göra i din vardag för att leva mer ickevåldsligt?

Har du en dröm?

Jag har en dröm, sa Martin Luther King i ett av världshistoriens mest kända tal. Hans dröm var att svarta och vita skulle ha samma förutsättningar och rättigheter i det då segregerade USA. För Martin Luther King var drömmen inget önsketänkande utan ett kraftfullt och nödvändigt verktyg för förändring. Han visste att orättvisornas bästa vän är föreställningen om att de är nödvändiga.

Martin Luther King föddes 15 januari 1929 i Atlanta, Georgia. Till yrket var han pastor men det han har gått till historien för är att vara drivande i den afroamerikanska medborgarrättsrörelsen i USA. Martin Luther Kings främsta inspiration inom förändringsarbetet var Mahatma Gandhi. Med hjälp av Gandhis ickevåldsmetoder påbörjade Martin Luther King sitt arbete med att förändra de svartas situation i landet. Martin Luther King hade förmågan att omvandla intellektuella tankar till hjärta och handling och lyckades få med sig både svarta och vita i sin kamp för att få bort segregationen.

Svarta medborgare hade varken rösträtt eller rörelsefrihet under 1950-talet. De fick inte åka buss, gå på samma restauranger eller sitta på samma bänkar tillsammans med vita. Med hjälp av olika ickevåldsmetoder, exempelvis tysta demonstrationer, bojkott och sit-ins fick medborgarrättsrörelsen igenom stor förändring i samhället och segregationen mellan svarta och vita började lösas upp. För många var Martin Luther Kings arbete provocerande och han mördades den 4 april 1968. Fyra år tidigare hade han fått Nobels fredspris, vilket var ett erkännande att arbetet för lika rättigheter och avskaffande av segregationen också var ett arbete för fred.

King menade att mänskligheten har tre problem som är värre än allt annat: rasism, fattigdom och krig. Under Kings sista år i livet ägnade han mer och mer tid åt de två senare problemen. ”Precis som ickevåld har avslöjat hur otäck rasdiskriminering är, måste vi nu finna sätt att avslöja och råda bot på fattigdomen”. Den utmaningen gäller än idag.

SAMTALA

- Hur har Martin Luther King påverkat eftervärlden?
- Glorifieras Martin Luther King av eftervärlden, när kampen fördes av så många? Eller är det bra att det finns enskilda ”hjältar” som vi kan inspireras av?
- Vad drömmer du om? Dela era drömmar med varandra och skriv ner/illustrera dem och sätt upp dem någonstans där de syns.

Firande av Martin Luther King-dagen i Alingsås, 2014.

FOTO: PER BERGER

Fira Martin Luther King-dagen

Martin Luther King-dagen firas till hans minne i över 100 länder. I USA är den nationell helgdag och firas varje år den tredje måndagen i januari med anledning av hans födelsedag den 15 januari.

Dagen firas även i Sverige och sedan 2005 delas Martin Luther King-priset ut till personer som verkar i hans anda. Det är Kristna Fredsrörelsen, Sveriges Kristna Råd och Ekumeniakyrkan som står bakom priset. De som nomineras och får pris är personer som arbetar för fred, rättvisa och på så vis verkar för ett bättre samhälle. Pristagaren ska vara en person som har ickevåld som ledord och ideal. Även ett hedersomnämmande i Rosa Parks anda delas ut.

NOMINERA

Vem som helst kan nominera pristagare till Martin Luther King-priset. Nomineringsperioden brukar pågå under augusti till oktober varje år. Gå in på martinlutherking.se för mer information.

Expressen 2014-08-22

Frisören klipper hemlösa

Mark arbetar som professionell frisör i New York. Alla dagar i veckan arbetar han på en salong, förutom på söndagar. På sin enda lediga veckodag tar han med sig sina redskap ut på gatan där han klipper hemlösa. Mark berättar att hemlösa ofta får mat men att

människor inte ens frågar om det är mat de vill ha. Genom att klippa hemlösa människor bidrar Mark till att de känner sig sedda. På ett enkelt sätt markerar Mark att varje mänskligt liv är lika värt.

– Alla förtjänar en andra chans.,

Göteborgsposten 2014-10-07

Sandra försvarade flicka på buss

Mitt på ljusa dagen åkte Sandra spårvagn i Göte.borg. Några bänkrader fram satt ett gäng tonårstjejer som mobbade en flicka med Downs Syndrom. Eftersom ingen gjorde något valde Sanna att sätta ner foten. Genom att

konfrontera tonårstjejerna fick Sandra stopp på mobbningen. Efter att tonårstjejerna hoppat av gav Sandra flickan en kram.

– Jag tänker att det hade kunnat vara en vän till mig eller min syster.

Svt 2014-09-12

Jens erbjöd personen som tiggde målarjobb

På väg hem från byggaffären mötte Jens en person som tiggde. Istället för att som vanligt; ge personen några mynt, erbjöd Jens honom ett jobb för dagen. Han tackade ja till uppdraget. De båda männen tog bilen ut till arbetsplatsen där en brygga skulle målas. Ingen av dem visste något om varandra, de

båda männen kommunicerade via Google translate. När arbetet var utfört gav Jens personen sin lön innan han skjutsade tillbaka honom.

– Vi måste öppna upp för andra människor. De är precis som vi, bara att de har haft lite färre val i livet.

SAMTALA

Ovan är urklipp från artiklar där människor valt att ingripa med ickevåld i sin vardag, likt Gandhis uppmaning "var förändringen du vill se i världen".

- Vad innebär att "vara förändringen" för dig?
- Får Gandhis uppmaning dig att agera annorlunda i din vardag?

Martin Smedjeback

Fredsaktivist och ickevåldsutbildare.
Martin Luther King-pristagare 2014

”Jag känner mig väldigt lyckligt lottad över att vara en liten del i rörelser som verkar för en bättre värld. Jag vill gärna att vi ska bli fler och att vi som redan är samhällsengagerade, också fortsätter att vara engagerade livet ut”

Från Martins tal vid prisutdelningen

FOTO: JOSÉ FIGUEROA

Hej Annika Spalde!

Fredsaktivist och Martin Luther King-pristagare 2011

Varifrån får du din övertygelse om att utföra de ickevåldshandlingar som du gjort?

– Från gemenskapen med alla som kämpar för en annan värld, från ickevåldets historiska segrar, och från hoppet i mitt hjärta.

Hej Maj-Britt Theorin!

F.d. riksdagsledamot och europaparlamentariker.
Martin Luther King-pristagare 2013

Vad har du för relation till Martin Luther King?

– Framför allt tänker jag att hela hans kamp och vilja att förändra samhället var så betydelsefull. Han kunde ge människor en dröm och förhoppningar och blev en viktig symbol.

Gudstjänst och samling i Martin Luther Kings anda

Det är lätt att glorifiera en person som gjort stort avtryck i historien såsom Martin Luther King. Han själv litade dock helt på Gud och hämtade kraft och mod i ordet. Han fick utmana sin tro många gånger när hat och ondska gjorde starkt motstånd i kampen för ett rättvisare och friare samhälle.

I sitt berömda tal "I have a dream" från 1963 beskriver han afroamerikanernas situation -att leva ensam på en ö av fattigdom mitt ute på en ocean av materiellt välstånd. Det kan tyvärr även vara en beskrivning av världen idag, 50 år senare. För visst lever vi människor på öar av arbetslöshet, ensamhet, mobbning, drogmissbruk, krig och fattigdom mitt i oceaner av överflöd. Gud vill genom sin kärlek ge oss mod och kraft att förändra!

Här finns tips och förslag på texter, sånger och böner som du kan använda för att fira gudstjänst i Martin Luther Kings anda. Missa heller inte tipsen för barnens samling och församlingsfikat.

Bibeltexter

Om att vara medmänniska

Rom 12:16-21

Matt 25:35-40

Om att hitta mod och att förändra

1Joh 4:18- 21

Apg16: 25-26

Ps 69:33-35

Sånger och psalmer

När vi behöver mod är sång och musik en bra väg att bygga upp sin övertygelse och andliga styrka. Då tar vi in det som vi med hjärnan förstår ner till hjärtat så att det blir med kärlek också i det vi gör. I den kyrka som Martin Luther King var pastor i sjöng man mycket.

Var inte rädd för vreden

Psalm nr 825 Psalmer i 2000-talet.

Text: Susanne Rikner

Musik: Hans Kennemark

Gud, från ditt hus

Psalm 288 Psalmer & sånger

Text: Fred Kaan/ Britt G Hallqvist

Musik: Chartres

Låt rätten flöda fram

Och himlen rör vid jorden

Text: Åsa Hagberg

Musik: Stefan Jämtbäck

Öppna mig

Och himlen rör vid jorden

Text: Åsa Hagberg

Musik: Stefan Jämtbäck

För noter till sånger av Åsa Hagberg/Stefan Jämtbäck, kontakta
Stefan Jämtbäck, stefanjamtback@gmail.com.

Bön

”Åter och åter igen måste vi förhöjas till majestätiska höjder och bemöta fysisk styrka med själslig styrka.”

Martin Luther King fick ofta be för sig och sina medkämpar om mod, vishet och kraft för att orka fortsätta sin kamp. Vi kan be om detsamma!

Bön för alla kyrkor

GUD, ge oss kyrkor som är mer djärva än på sin vakt,
som inte bara är en trygghet för de hotade utan också utmanar de alltför trygga,
som inte bara älskar världen utan också kräver rättvisa,
som inte tiger still när folket ber att någon upphäver sin röst,
som inte bara går förbi när en sårad mänsklighet väntar att bli helad,
som inte bara samlar oss till gudstjänst
utan också sänder oss som vittnen,
som följer Kristus även när vägen leder till ett kors.

Till allt detta bär vi fram oss själva i namnet av Den som i kärlek gav sitt liv för oss.
Amen

Efraim Syriens bön

Herre, du Härs-kare över mitt liv,
giv mig inte en anda av lättja, av missmod, av maktlystnad eller av tomma ord.

Men giv mig, din tjänare, en anda av kyskhet, av ödmjukhet, av tålamod och av kärlek.

Ja, Herre och Konung, Låt mig se mina egna felsteg och inte döma min broder.
Ty välsignad är du i evigheters evigheter.
Amen.

Sinnesrobönen

Ge mig sinnesro att acceptera det jag inte kan förändra,
mod att förändra det jag kan, och förstånd att inse skillnaden.
Låt dock aldrig min sinnesro bli så total att den släcker min indignation över
det som är fel, vrångt och orätt. Att tårarna slutar rinna nerför mina kinder och
vreden slocknar i mitt bröst.

Låt mig aldrig misströsta om möjligheten att nå en förändring bara för att det
som är fel är lag och normalt, att det som är vrångt och orätt har historia. Och
låt mig aldrig tvivla på förståndet bara för att jag är i minoritet. Varje ny tanke
startar alltid hos en ensam.
Amen

Välsignelser

Må solens strålar värma dig om dagen.

Må månens sken omsluta dig om natten.

Må Gud ständigt hålla dig i sin famn, bevara dig från fruktan,
skydda dig mot skada, välsigna dig med kärlek
och skänka dig sin frid.

Till fikastunden

När vi ses och tar oss tid att mötas i samtal och funderingar händer saker. Vi börjar förstå att ensam inte är stark, att vi är fler som tänker om livet och det som är orätt och kanske till och med vill göra något åt det!

För att underlätta samtalet kan du lägga ut små "pratkakor" på borden, lappar med frågeställningar att samtala om. Här är några förslag på frågor men du kan givetvis även skriva egna.

- Är människan av naturen god eller ond?
- Kan man lösa alla konflikter utan våld?
- Vad är skillnaden på "Helig fred" och "vanlig fred"?
- Har vi mod i dag att i våra kyrkor att kämpa för fred och rättvisa?
- Känner du någon i din närhet som är utsatt för förtryck som är en kränkning av de mänskliga rättigheterna?
- Har du något exempel på en bra förändring som gjorts i din kyrka för människor utanför den?

Barnens samling

Guds vilja och kärlek är att varje människa ska få växa upp i fred och frihet. Freden börjar alltid hos oss själva och där har vuxna en viktig uppgift att ge barnen möjlighet att förstå att de är viktiga och kan vara med och påverka.

Mer tips och förslag om hur man kan ta upp frågor om fred och ickevåld för barn finns i häftet "Fredligt" som går att beställas via Kristna Fredsrörelsen hemsida: www.krf.se/publikationer.

Bibeltexter och samtal med barnen

Luk 10:25-37 Berättelsen om den barmhärtiga samariten

Att prata om:

Vad är en medmänniska? Vem är det?

Har du gjort något bra för en människa du inte kände eller aldrig sett förut?

Matt 7:12 Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem.

Att prata om:

Varför heter det "Den gyllene regeln" tror du?

Hur vill du att andra ska vara mot dig?

Matt 5:39 Om någon slår dig på högra kinden vänd också då den andra till

Att prata om:

Vet ni vad ickevåld är?

Kan man alltid vara sams?

Hur kan man försvara sig utan att slåss?

Sång

Barnens pomp

Melodi: Pomp and circumstance, Edward Elgar

Sv. text: Göran Lindahl

Tänk vad härligt att sjunga i en jättestor kör,
alla vi som är unga så att var och en hör.
Att musiken bestämmer, det är så det ska va'!
Då finns inget som skrämmer, tänk, det vore väl bra?
Då finns inget som skrämmer, tänk, det vore väl bra!

Ni från väster och öster, sluta gräla och slåss.
Lyssna på våra röster, bry er mera om oss!
Det är vad vi behöver, vi vet vad vi vill ha.
Vi ska faktiskt ta över hela världen en da'!
Vi ska faktiskt ta över hela världen en da'!

Bön

Gud, tack att jag bor där det inte är krig
tack att jag har ett hem och att jag får mat varje dag,
Amen

Hjälp oss Gud att våga vara modiga och hjälpa till
när vi ser att någon inte mår bra eller inte blir rättvist behandlad.
Hjälp mig att få hjälp av andra när jag inte har det bra eller när
någon inte snäll mot mig.
Amen

Tips!

Gör en egen bön, låt barnen säga ett ord som de kommer på när de hör ordet
fred, mod, krig, vänner och så vidare. Skriv ner det på ett papper och be böner
av orden med barnen.

Lekar

Vem är min vän?

En av deltagarna får gå ut ur rummet. De övriga utser någon som får vara "vän-
nen". Deltagaren som fick gå ut kallas in igen och får fråga någon "Vem är min
vän?". Den som svarar säger då något som beskriver "vännen" inte med hur
vännen ser ut utan hur den är. Till exempel "Din vän är duktig på att sjunga" eller
"Din vän tycker om bilar". Sedan fortsätter personen att fråga deltagarna tills
denne fått tillräckligt många ledtrådar och kan avslöja "vännen". Då får "vännen"
gå ut och en ny vän utses.

Jag har en dröm

Martin Luther King hade en dröm. Låt barnen fundera på vad de har för dröm-
mar. Finns det orättvisor som de skulle vilja förändrades? Be dem rita hur deras
drömvärld ser ut.

